

**ΕΝΙΑΙΟΣ ΦΟΡΕΑΣ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΩΝ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ**

Πρόεδρος: Κωνσταντίνος Καβουλάκος (kavoulakos@phl.uoc.gr)
Γραμματέας: Ηλίας Κολοβός (kolovos@phl.uoc.gr)

Ρέθυμνο, 11 Οκτωβρίου 2007

**Το Υπουργείο Παιδείας υποχωρεί στην εφαρμογή
του «νόμου-πλαίσιου», το πανεπιστημιακό κίνημα επαγρυπνεί**

Σειρά δημοσιευμάτων των τελευταίων ημερών επισημαίνουν την τάση για «αλλαγή πλεύσης» του Υπουργείου Παιδείας υπό τη νέα πολιτική του ηγεσία. Παρά τις διαβεβαιώσεις του Υπουργού ότι «δεν θα ανακοπεί η μεταρρυθμιστική προσπάθεια που ξεκίνησε το προηγούμενο διάστημα», είναι σαφές ότι οι προθεσμίες για την εφαρμογή των πρόσφατων νομοθετημάτων για την Ανώτατη Εκπαίδευση θα παραταθούν, ενώ δεν αποκλείεται (σύμφωνα με τη δήλωση του ίδιου του Υπουργού, 3/10/07) να υπάρξουν και «διορθώσεις λαθών» και «παραλείψεων». Μάλιστα, όπως προκύπτει από τα ίδια δημοσιεύματα, οι «διορθώσεις και συμπληρώσεις» αυτές όσο και η ουσιαστική αναστολή εφαρμογής των ισχυόντων διατάξεων ενδέχεται τελικά να αφορούν ένα μεγάλο μέρος βασικών ρυθμίσεων του λεγόμενου «νόμου-πλαίσιου». Το πανεπιστημιακό κίνημα δεν μπορεί παρά να αισθάνεται δικαιωμένο για αυτήν την – έστω τακτική – υποχώρηση της κυβέρνησης, που τώρα σπεύδει να καθησυχάσει τα Πανεπιστήμια ότι ο νόμος, η επιβολή του οποίου κόστισε στα Πανεπιστήμια τη μεγαλύτερη αναστάτωση των τελευταίων ετών, παρουσιάζει «ανεπάρκειες» και θα πρέπει να «προσαρμοστεί» στην πραγματικότητα.

Οι λόγοι για αυτή την «υποχώρηση» φαίνεται πώς είναι κυρίως δύο: α) Η κυβέρνηση δεν επιθυμεί νέα εμπλοκή με το πανεπιστημιακό κίνημα στο προσεχές διάστημα, αφού είναι πλέον σαφές ότι το τελευταίο αποτελεί ικανό αντίπαλό της, και β) ο λεγόμενος «νόμος-πλαίσιο» περιλαμβάνει σειρά δυσλειτουργικών έως και παράλογων ρυθμίσεων που δεν ανταποκρίνονται σε καμία πραγματικότητα. Τα πιο σημαντικά σημεία όπου εκδηλώνεται η κυβερνητική υποχωρητικότητα είναι τα εξής:

1) Οι «αιώνιοι φοιτητές». Το πανεπιστημιακό κίνημα είχε εξ αρχής τονίσει ότι το «πρόβλημα» αυτό είναι εντελώς δευτερεύον. Δικαιώνεται τώρα απόλυτα.

2) Τα «τετραετή συμβόλαια». Το πανεπιστημιακό κίνημα έχει τονίσει την ενίσχυση του μοντέλου του «επιχειρηματικού πανεπιστημίου» στην οποία θα οδηγήσει αυτός ο θεσμός, αλλά και τις πρακτικές δυσκολίες εφαρμογής του με δεδομένους τους περιορισμούς της αυτοτέλειας των ΑΕΙ. Διαφαίνεται πλέον η πιθανότητα αναβολής της εφαρμογής των «συμβολαίων», αφού δεν υπάρχει η αντίστοιχη διοικητική υποστήριξη, ούτε καν η δυνατότητα πρόβλεψης του αριθμού

των φοιτητών για τα επόμενα τέσσερα χρόνια. Εκτιμούμε ότι όσα πανεπιστήμια επιχειρήσουν να εφαρμόσουν το νόμο πιθανότατα θα υποθηκεύσουν την ανάπτυξή τους στο μέλλον σε μια άνιση διαπραγμάτευση με τον εκάστοτε Υπουργό.

3) Άσυλο. Αποτέλεσε κεντρικό σημείο τριβής της κυβέρνησης με το πανεπιστημιακό κίνημα, οι θέσεις του οποίου δικαιώνονται, αφού είναι αδύνατος ο τεμαχισμός των πανεπιστημιακών χώρων σε αυτούς όπου θα πρέπει να ισχύει και σε εκείνους όπου δεν θα ισχύει το άσυλο.

4) Συγγράμματα. Ήδη κυκλοφόρησε εγκύκλιος που μεταθέτει την εφαρμογή του νέου νόμου για το επόμενο έτος.

5) Τα εκλεκτορικά σώματα. Το πανεπιστημιακό κίνημα έχει εκφράσει επιφυλάξεις για την παραβίαση της αυτοτέλειας των ιδρυμάτων μέσω ενός μεγάλου αριθμού εξωτερικών εκλεκτόρων στα εκλεκτορικά σώματα. Δικαιώνεται, μετά την αναγνώριση των δυσλειτουργιών, των οποίων αποκτήσαμε ήδη εμπειρία. Αυτές συνδέονται κυρίως με την αποχή μεγάλου αριθμού εξωτερικών εκλεκτόρων από τις διαδικασίες και με την ουσιαστικώς αδύνατη αντικατάστασή τους (οι πρόεδροι δεν μπορούν να γνωρίζουν ποιος/ά θα ασθενήσει την ημέρα της εκλογής για να τον/ην αντικαταστήσουν έγκαιρα), δεδομένα τα οποία καθιστούν εκ προοιμίου προβληματική κάθε εκλογή ή εξέλιξη. Η νομιμότητα των «νέων εκλεκτορικών» είναι ούτως ή άλλως αμφίβολη, καθώς η ΠΟΣΔΕΠ έχει ήδη κινήσει διαδικασία δικαστικής προσφυγής εναντίον τους.

6) Οι πιστωτικές μονάδες. Το σύστημα έχει δεχθεί εύλογη κριτική από το πανεπιστημιακό κίνημα, κυρίως επειδή μπορεί να οδηγήσει στη διάσπαση της ενότητας των σπουδών και σε κακώς εννοούμενη ομογενοποίηση των προγραμμάτων σπουδών. Διαφαίνεται ότι οι τεράστιες δυσκολίες της προσαρμογής των Τμημάτων ίσως να οδηγήσουν σε αναβολή της εφαρμογής του.

7) Η αξιολόγηση. Ένα από τα πιο ακανθώδη ζητήματα που ανέδειξε το πανεπιστημιακό κίνημα, ιδιαίτερα εξαιτίας του ότι η αξιολόγηση αποτελεί ήδη καθημερινή πρακτική στα Πανεπιστήμια και αυτονόητο μέρος της ακαδημαϊκής ζωής. Η αντίθεση στην εισαγωγή ενός πρόσθετου «συστήματος διασφάλισης ποιότητας» παρεξηγήθηκε και δυσφημίστηκε ως μηδενιστική υπεράσπιση της μετριότητας. Στην πραγματικότητα, το πανεπιστημιακό κίνημα άσκησε εξ αρχής εμπειριστατωμένη κριτική στο ότι ένα ποσοτικοποιημένο σύστημα αξιολόγησης των Πανεπιστημίων θα οδηγήσει σε ενίσχυση των τάσεων εμπορευματοποίησης της Ανώτατης Παιδείας και ενδέχεται να συνδεθεί με την χρηματοδότηση των Ιδρυμάτων. Δικαιώνεται πολλαπλά τώρα που επιχειρείται να εφαρμοστεί η αξιολόγηση από μια φανερά αναξιόπιστη «Αρχή Διασφάλισης της Ποιότητας», η οποία δεν ανήκει στη Διεθνή Ένωση των ανάλογων Αρχών, ενώ αποδεικνύεται και κραυγαλέα αντιθεσμική, αφού απευθύνεται μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (!) στους προέδρους των Τμημάτων παρακάμπτοντας τους πρυτάνεις και τις διοικήσεις των Πανεπιστημίων, τα οποία οφείλει με βάση τον νόμο να αξιολογεί στο σύνολο

τους κ.ο.κ. Κι αυτό την ώρα που στο κατατεθειμένο νομοσχέδιο για τα μεταπτυχιακά περιλαμβάνεται η διατήρησή (χρηματοδότησή) τους με βάση τα αποτελέσματα της αξιολόγησης! Ήδη πολλά Τμήματα στη χώρα αρνούνται να υιοθετήσουν *με αυτούς τους όρους* το σύστημα εσωτερικής αξιολόγησης, δεδομένου μάλιστα ότι η εξέταση των «κριτηρίων» και των «οδηγιών εφαρμογής» της αρκεί για να πείσει για την έλλειψη σοβαρότητας του εγχειρήματος. Τα κείμενα αυτά διαπνέονται από μια αναχρονιστική και «αστυνομική» αντίληψη για την ποιότητα της εκπαίδευσης, στοχεύουν στην εμπέδωση της λογικής του καταδότη αναπαράγοντας τα πολυφορεμένα τελευταίως στερεότυπα του κοπανατζή πανεπιστημιακού και του οκνού φοιτητή, ισοπεδώνουν πλήρως τις διαφορές μεταξύ φυσικών, ανθρωπιστικών και κοινωνικών επιστημών, ενώ δεν περιλαμβάνουν μια σειρά δεικτών με μεγάλη ακαδημαϊκή σημασία: τον βαθμό αυτοτέλειας των πανεπιστημίων, τη δημοκρατική λειτουργία και την ελευθερία του λόγου, αλλά και την επάρκεια της κρατικής χρηματοδότησης για υποδομές, λειτουργικές δαπάνες, διοικητική στήριξη, προσλήψεις μελών ΔΕΠ, ενίσχυση της βασικής έρευνας κ.ο.κ. Αντιθέτως επιβραβεύουν τη λογική της «βιωσιμότητας», της «ανταγωνιστικότητας στην αγορά» και της «οικονομικής αξιοποίησης» των προσφερόμενων «εκπαιδευτικών υπηρεσιών». Δεν είναι προφανώς τυχαίο το ότι τα τρία Τμήματα της Φιλοσοφικής Σχολής εκφράζουν ήδη μεγάλες επιφυλάξεις απέναντι στην προοπτική εφαρμογής των «οδηγιών» της ΑΔΠ. Ας υπογραμμίσουμε και εδώ την εκτίμησή μας ότι τα Τμήματα που ίσως επιχειρήσουν να ακολουθήσουν τις «οδηγίες» θα υποθηκεύσουν την ανάπτυξή τους σε μια αδιαφανή διαδικασία.

Η φετινή μείωση των δαπανών για την παιδεία ενισχύει την εκτίμηση ότι η «νέα στάση» του Υπουργείου Παιδείας δεν αποτελεί αληθινή πολιτική στροφή, αλλά τακτική κίνηση που δεν αφήνει περιθώρια να επαναπαυθούμε. Δίνει όμως περιθώρια πολιτικών κινήσεων που δεν πρέπει να μείνουν ανεκμετάλλευτα από τις πανεπιστημιακές αρχές.

Καλούμε την Πρυτανεία, τη Σύγκλητο, τις Συνελεύσεις Σχολών και τις Συνελεύσεις Τμημάτων: **α)** να λάβουν υπόψη τους τη νέα αυτή κατάσταση και να μην προχωρήσουν στην εφαρμογή των αμφιλεγόμενων διατάξεων ενός νόμου που καρκινοβατεί, **β)** να πάρουν θέση απέναντι στις προφανείς αντιακαδημαϊκές διαστάσεις του προωθούμενου συστήματος αξιολόγησης, ώστε να διαμορφωθεί μια συλλογική στάση του Πανεπιστημίου μας ενάντια στον επιχειρούμενο από την ΑΔΠ κατακερματισμό του σε επιμέρους Τμήματα, και **γ)** να προβάλουν προς όλες τις κατευθύνσεις τη δικαιολογημένη κριτική τους στην ανεπάρκεια και αντιφατικότητα της κυβερνητικής πολιτικής για την δημόσια Ανώτατη Παιδεία, καθώς και τις θετικές τους προτάσεις για ένα καλύτερο δημόσιο Πανεπιστήμιο.

Το Δ.Σ. του Ενιαίου Φορέα Διδασκόντων της Φιλοσοφικής Σχολής